

[Indenrigsministeren.]

kommunegrupper, der for de sidste to skatteår har haft mulighed for valg mellem 4 sæt personfradrag, får ret til også fortsat at vælge mellem disse fradrag.

Muligheden for at kunne vælge et af de to mellemste sæt personfradrag vil formentlig tillige kunne medvirke til, at endnu flere af de ca. 300 sognekommuner, der i 1962-63 endnu benytter det gamle lignings-skalasytem, beslutter sig til at overgå til systemet med beskatningsprocent.

Det er lovteknisk at foretrække, at eksistensen af de to mellemste sæt personfradrag på 4.000 kr./2.500 kr. og 3.500 kr./2.000 kr. direkte fremgår af kommuneskattelovens tekst i stedet for som nu at fremgå af en særlov. Herved er der imidlertid ikke taget stilling til, om ordningen med fire valgfrie sæt personfradrag bør fortsætte mere permanent, lige så lidt som der af den omstændighed, at størrelsen af de enkelte personfradrag foreslås optaget i selve kom-muneskatteloven, kan udledes nogen forudsætning om, at personfradragenes størrelse ikke med mellemrum vil kunne tages op til revision i overensstemmelse med den sted-fundne økonomiske udvikling.

Regeringen har overvejet, om det ville være rigtigt allerede fra skatteåret 1963-64 at forhøje minimumsforsørgerfradraget på 3.000 kr. Imidlertid indgår det i omsforliget, at overgrænsen for den sognekommunale grundskyldpromille fra skatteåret 1963-64 skal nedsættes fra 40 til 35 — der fremsættes samtidig lovforslag herom. En maksimal grundskyldpromille i skatteåret 1962-63 på 35 ville have betydet øget indkomstskat-teudskrivning i 139 sognekommuner og vil antagelig — på grund af øget udskrivnings-behov og uændrede grundværdier — i skatte-året 1963-64 have denne virkning i endnu flere sognekommuner. Regeringen stiller derfor ikke forslag om forhøjelse af minimums-forsørgerfradraget, og for ikke at øge forskellen mellem fradragene stiller regeringen heller ikke forslag om at forhøje det normale forsørgerfradrag på 4.500 kr.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til det høje folketings velvillige be-handling.

Formanden: Uden for dagsordenen giver jeg ordet til det ærede medlem hr. Finn

Poulsen, for at han som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et tidligere anmeldt forslag til folketingsbeslutning.

Ordføreren for forslagsstillerne (Finn Poulsen): På venstres og det konservative folkepartis vegne skal jeg tillade mig at fremsætte *forslag til folketingsbeslutning angående ejendomsret til lejligheder og andre lokaler*.

Forslaget går ud på, at folketinget opfordrer regeringen til at nedsætte et hurtigt arbejdende udvalg med repræsentation for folketinget til at udarbejde forslag til en lovgivning, der tilvejebringer fornøden lov-hjemmel for særjendomsret til lejligheder og andre lokaler.

Dette spørgsmål om lejlighedsejendomsret har, som det formentlig er bekendt, længe interesseret oppositionen; det må vel erken-des, at det også har interesse i andre par-tier, og det må erkendes, at den højtærede statsminister har imødekommet oppositio-nen, for så vidt som han jo, som man vil erindre, i åbningstalen udtalte, at regerin-gen ville foretage en undersøgelse af, under hvilke former lejerens adgang til at blive ejere af deres bolig kan blive fremmet.

Denne imødekommenhed takker opposi-tionen naturligvis for, men vi mener, at spørgsmålet haster; vi mener, at sagen bør fremmes nu, og vi mener, at den bør frem-mes på en sådan måde, at folketinget får adgang til at arbejde med fra første færd, at der altså bliver tale om et udvalg, hvori folketinget er repræsenteret og kan få indflydelse både på dette udvalgs arbejds-område og på dets sammensætning. Vi mener, at tiden er moden til at søge dette spørgsmål løst.

Spørgsmålet er jo ikke nyt. Enhver ved, at denne form er meget stærkt indarbejdet i andre lande, og der vil til hjælp for det arbejde, der skal gøres, kunne høstes mange værdifulde erfaringer i andre landes lov-givning på dette område. Det er også et spørgsmål, der, som jeg før sagde, nu gennem temmelig lang tid har optaget den politiske debat inden for alle partier og inden for alle grupper. Jeg tror, det er 3-4 måneder siden, der i Berlingske Tidende var offentliggjort en gallupundersøgelse, som viste, at spørgsmålet om at få mulig-hed for at blive ejer af sin lejlighed eller

[Finn Pøulsen.]

sine lokaler i allerhøjeste grad interesserede lejerne. Vi ved også alle, at der i praksis herhjemme i årenes løb inden for byggerivirksomheden har været gjort forsøg på at finde frem til at organisere lejligheds-ejendomsretssystemet under en eller anden form, men man er stedse stødt på praktiske lovtekniske vanskeligheder. Ganske vist har man kunnet organisere aktielejligheder og andelslejligheder, men disse to former løser ikke problemet; det er noget andet, man stræber efter.

Det, som den foreslåede undersøgelse ganske særlig skulle sigte på, er ikke spørgsmålet om aktie- eller andelslejligheder, men det, man kender så godt fra udlandet, nemlig lejlighedsejendomsret, særejeendomsret til lejligheder, eller hvad man nu vil kalde det. Det typiske herfor er, at denne særejeendomsret til en lejlighed eller til et erhvervslokale — den skal jo gælde lige fuldt begge steder — er at behandle og betegne som en egentlig ejendomsret, en ejendomsret, der naturligvis er knyttet sammen med en fælles ejendomsret til de fælles bestanddele, som findes i et sådant bygningskompleks, fælles varmeinstallation, fælles ydermure, rum o. s. v., men alligevel en særlig selvstændig direkte ejendomsret til den enkelte særligt afgrænsede lejlighed. I denne særejeendomsret ligger der altså det, at for dette områdes vedkommende skal den pågældende have en stilling, der stort set svarer til den stilling, som parcelhusejere har. Han skal være stillet således, at han kan sælge sin ejendom frit; han skal være stillet således, at han kan pantsætte den frit. Han skal kunne lade den gå i arv; han skal kunne råde over den og indrette den, som det passer ham, afhænde den sammen med sin virksomhed og have den fordel, som deraf følger — alt alene med den begrænsning, som er en naturlig følge af, at der altså til denne særlige ejendomsret knytter sig en fælles ejendomsret til de fælles anlæg. Det sidste er jo ikke noget ukendt; det kendes også ved den nuværende form for andelslejligheder.

Systemet skal praktiseres ikke alene i nybyggeriet, men også i den gamle boligmasse. Det er naturligvis ikke meningen og heller ikke tanken, at den form for ejendomsret, man her har fundet, skal

afløse eller overflødig gøre det sædvanlige, traditionelle udlejningssystem. Det vil helt selvfølgelig altid være sådan, at der vil være personer, som ønsker at eje deres eget hus, ligesom der vil være folk, som stadig ønsker at leje og kun at leje. Men det er ganske givet, at der er et behov hos en masse mennesker for den tredje form: at kunne eje sin egen lejlighed, at kunne eje sit eget erhvervslokale. Der er intet i vejen for, at de to systemer kan kombineres i den samme ejendom; der er intet i vejen for, at de kan trives i fællesskab. Tanken med det hele er naturligvis, at der skal åbnes lovteknisk adgang til at organisere efter disse principper, og systemet skal kunne udvikle sig roligt i takt med det praktiske behov for det.

Det skal vel nok undersøges, hvordan man nærmere skal gennemføre systemet i den gamle boligmasse; over for nybyggeriet vil det gå ganske af sig selv, for dér vil de, der er interesseret i at organisere det, gøre det, alt efter som der er behov derfor. I den gamle boligmasse kan der måske være et lidt andet problem dels over for den private grundejer, dels over for sociale boligselskaber, og disse spørgsmål må undersøges. Det er ikke vor tanke, at der her skal være tale om nogen form for tvang; det er noget, der skal have lov til at udvikle sig frivilligt efter det praktiske behov, der nu engang er.

Fordelene ved dette system skulle være temmelig åbenbare. Jeg skal ikke gå nærmere i detaljer med det, men jeg finder dog grund til at fremhæve, at det må være en klar fordel, at man ad denne vej når frem til det, som er kaldt en demokratisering af ejendomsretten. Det er næsten så selvfølgelig, at man ikke behøver nærmere at argumentere for det, at det må være en fordel at eje sin lejlighed, sin butik og sine forretningslokaler. Det kan ikke støde an mod nogen som helst samfundsmæssig interesse, og det kan ikke støde an mod noget andet hensyn til andre borgere i dette land. Det er en sund måde at gøre folk til deres egne herrer på; det er en sund form for demokratisering af ejendomsretten.

Det er også værd at fremhæve, at man herigennem opnår en hel del af det, som man så tit kæmper for, nemlig at konjunktursikre en opsparring, for ved at blive ejer

[Finn Paulsen.]

af sin egen lejlighed får man jo del i den inflationsstigning, som, hvis den fortsætter, så ganske urimeligt tilfalder enkelte og ikke så mange som muligt. Det er en klar fordel at vide, at ved at investere i sin lejlighed eller i sit erhvervslokale er man på dette felt garderet, og efterhånden som årene går og man får afviklet sin gæld, kommer man til at sidde for en billig leje. Der er altså her både familiepolitiske og socialpolitiske problemer. Der vil gennem det, vi foreslår, utvivlsomt kunne fremelskes en væsentlig større opsparring, og endelig vil der, efterhånden som systemet indarbejdes, utvivlsomt kunne skabes en bedre tilstand på boligmarkedet og et bedre forhold mellem ejer og lejer. Den situation, vi i dag er i med de vidt forskellige huslejeniveauer, de store spændinger og de vanskeligheder, det har skabt, vil ikke på samme måde gøre sig gældende; det siger jeg for blot at nævne nogle af de fordele, der knytter sig dertil.

Der har været talt om enkelte ulemper i forbindelse med systemet; man frygter muligheden for spekulationsfortjeneste, og man frygter, at fællesskabsoverenskomsterne kan volde vanskeligheder. Jeg tror, man overdriver disse ulemper; de eksisterer ikke i et omfang, som på nogen måde kan hindre, at tanken bringes frem.

Meningen med det udvalg, vi foreslår nedsat, er naturligvis den, at dette udvalg skulle finde frem til en passende sammensætning af det endelige udvalg, der skal arbejde med problemerne, og et passende kommissorium for udvalget at arbejde efter. I udvalget, der endeligt skal bearbejde problemerne, må naturligvis sidde repræsentanter for de forskellige lovgivningsområder og faglige områder, som berøres. Jeg skal blot her pege på, at det formentlig først og fremmest bliver nødvendigt med visse ændringer i tinglysningslovgivningen, muligvis i retsplejeloven. Visse skattemæssige problemer spiller ind, både for så vidt angår formuebeskatning og indkomstbeskatning. Visse problemer rejser sig i forbindelse med den gældende lejelovgivning over for realkreditten og selvfølgelig også i forbindelse med udformningen af de minimumskrav, man bør stille til fællesejeoverenskomsterne.

Jeg tror imidlertid, at når ordningen bliver gennemarbejdet, således som det er gjort andre steder, og således som jeg har forsøgt at gøre det, vil den vise sig at indeholde langt færre problemer, end man på forhånd tror.

Jeg skal med disse bemærkninger og med ønsket om, at det må lykkes i udvalget at finde frem til en hensigtsmæssig sammensætning af det endelige udvalg og til et passende kommissorium, anbefale dette forslag til folketingsbeslutning til det høje tings velvillige og hurtige behandling.

Formanden: Ligeledes uden for dagsordenen giver jeg ordet til det ærede medlem hr. Vivike, for at han som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et tidlige anmeldt lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Vivike): Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om de offentlige grønlandske kasser.*

Da folketingets sidste folketingsår vedtog at forhøje indførselsafgifterne for Grønland og dermed pålagde de grønlandske forbrugere en ekstra byrde, stemte socialistisk folkeparti imod, idet vi opfordrede regeringen til i stedet for at forhøje den indirekte beskatning i Grønland at fremsætte forslag om, at den danske stat refunderede den grønlandske landskasses udgifter til social forsorg med 80 pct.

Som bekendt får den grønlandske landskasse og dermed de grønlandske kommuner overhovedet ingen refusion af udgifterne til social forsorg. Vi har ventet, vi har ventet forgæves, vi kan ikke vente længere, og socialistisk folkeparti fremsætter derfor forslag om, at der bevilges den grønlandske landskasse et tilskud på 80 pct. af landskassens udgifter til social forsorg.

Hvad vil det koste? Det er jo det første, der bliver spurgt om. Hertil kan jeg svare, at den grønlandske landskasse sidste år brugte 3 mill. kr. til sociale formål og mener at kunne strække sig til 4 $\frac{1}{4}$ mill. kr., men heller ikke mere, da den ikke har penge til mere. Men 4 $\frac{1}{4}$ mill. kr. foreslår lige så meget som en skrædder et sted, hvor der efter sigende ikke er så koldt som i Grønland. Skal vi imidlertid give vore